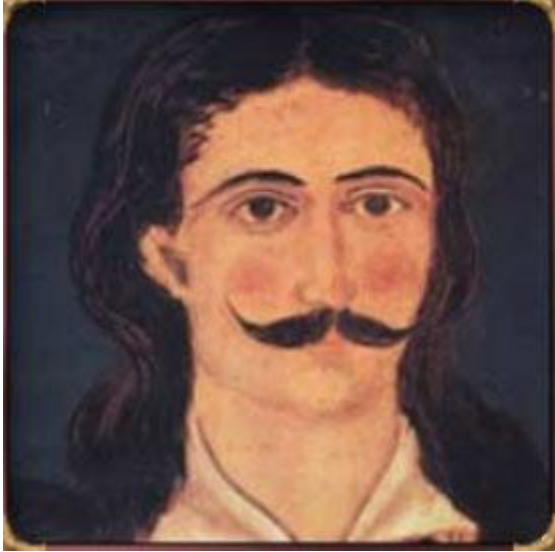

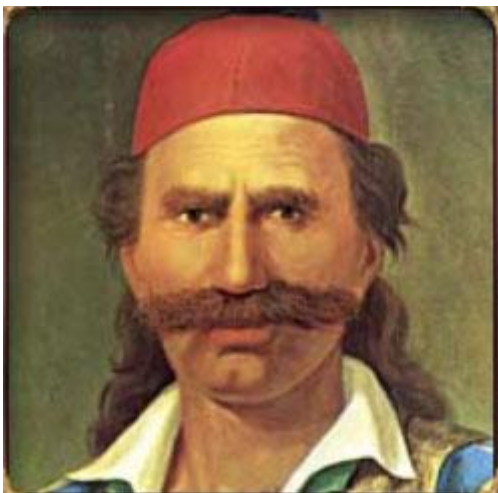
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Γιος του Νικόλαου Γραμματικού. Καταγόταν από τη Μουσούνισα Δωρίδος και ήταν από

τους ενδοξότερους ήρωες της Επανάστασης. Στην αρχή έγινε μοναχός και διάκονος (σε αυτό οφείλει την επωνυμία "Διάκος"), αργότερα όμως κατέφυγε στα βουνά, ακολούθησε τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και το 1820 έγινε Φιλικός και οπλαρχηγός της Λιβαδειάς, όπου ύψωσε το 1821 τη σημαία της Επανάστασης. Μαζί με τους Δουβουνιώτη και Πανουργία καθάρισε ολόκληρη σχεδόν την ανατολική Στερεά από τους Τούρκους. Στη γέφυρα της Αλαμάνας (κοντά στις αρχαίες Θερμοπύλες) στις 22 Απριλίου 1821 προσπάθησε να καθυστερήσει την πορεία του Ομέρ Βρυώνη και του Κιοσέ Μεχμέτ προς την Πελοπόννησο. Τραυματίστηκε, συνελήφθη και θανατώθηκε με ανασκολοπισμό.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Επιφανής αγωνιστής της Επανάστασης του 1821, γιος του οπλαρχηγού Ανδρέα Ανδρούτσου. Φοίτησε στη στρατιωτική σχολή του Αλή Πασά και διορίστηκε δερβέναγας στην ανατολική Στερεά. Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Με το ξέσπασμα της Επανάστασης βρέθηκε στη Στερεά Ελλάδα και έγραψε μία από τις λαμπρότερες σελίδες της Επανάστασης αντιμετωπίζοντας τους Τούρκους του Ομέρ Βρυώνη στο Χάνι της Γραβιάς (8 Μαΐου 1821). Το 1822 διορίστηκε αρχιστράτηγος της Στερεάς, αλλά κατηγορήθηκε για συνεργασία με τον εχθρό και του αφαιρέθηκε το αξίωμα. Συνέχισε όμως την πολεμική του δράση εναντίον των

Τούρκων. Το 1825, θύμα και αυτός του Εμφύλιου πολέμου, φυλακίστηκε στην Ακρόπολη, όπου δολοφονήθηκε στις 5 Ιουνίου του 1825.

ΟΜΕΡ ΒΡΥΩΝΗΣ

Τουρκαλβανός στρατηγός που διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο κατά την Επανάσταση του 1821. Αρχικά υπηρέτησε τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων αλλά στη συνέχεια τον εγκατέλειψε. Με το ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης εκστράτευσε στην ανατολική Στερεά Ελλάδα. Κατόρθωσε να διαλύσει σώματα υπό το Δυοβουνιώτη και τον Πανουργιά, και να εξουδετερώσει την αντίσταση του Αθανασίου Διάκου στην Αλαμάνα. Νικήθηκε όμως στο Χάνι της Γραβιάς από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το σχέδιο εισβολής στην Πελοπόννησο και να στραφεί εναντίον των Αθηνών. Το 1822 υπέταξε το Σούλι και μετείχε στην αποτυχημένη πολιορκία του Μεσολογγίου. Εγινε βαλής της Θεσσαλονίκης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

Ο Ψαριανός πυρπολητής Κωνσταντίνος Κανάρης υπήρξε ηγετική φυσιογνωμία του ναυτικού αγώνα των Ελλήνων κατά των Τούρκων στην Επανάσταση. Πυρπόλησε στη Χίο την τουρκική ναυαρχίδα του Καρά Αλή (Ιούνιος 1822) παίρνοντας εκδίκηση για την καταστροφή της Χίου, και τουρκική φρεγάτα στη Σάμο (Αύγουστος 1824). Προσπάθησε επίσης να πυρπολήσει τον αιγυπτιακό στόλο στην Αλεξάνδρεια (Ιούλιος 1825). Μετά την απελευθέρωση διετέλεσε πολλές φορές υπουργός των Ναυτικών και πρωθυπουργός. Η πολιτική του βασιλιά Όθωνα τον ώθησε να στραφεί εναντίον του. Συμμετείχε στην τριανδρία που ανέλαβε την προσωρινή

διακυβέρνηση της χώρας μετά την έξωση του Όθωνα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα από ευγενή οικογένεια και αναδείχθηκε ανάμεσα στους κορυφαίους πολιτικούς της Ευρώπης το α΄ τέταρτο του 19ου αιώνα. Υπηρέτησε ως υπουργός των Εξωτερικών της Ρωσίας από όπου και παραιτήθηκε -σύμφωνα με άλλους απομακρύνθηκε λόγω της μεροληπτικής του στάσης απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση- το 1822. Το 1818 του είχε προταθεί η αρχηγία της Φιλικής Εταιρείας, την οποία όμως αρνήθηκε. Μετά την παραίτησή του από το αξίωμα του υπουργού των Εξωτερικών ιδιώτευσε στην Ελβετία. Το 1827 εκλέχθηκε από την Γ' Εθνοσυνέλευση κυβερνήτης για επτά χρόνια. Από

τη θέση αυτή εργάστηκε ακατάπαυστα για την οργάνωση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους δίνοντας ταυτόχρονα σκληρό αγώνα για να επιτύχει πλήρη ανεξαρτησία και διευρυμένα σύνορα. Ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της διακυβέρνησής του ξεσήκωσε τις έντονες αντιδράσεις των προκρίτων αλλά και των διανοουμένων, οι οποίες υποδαυλιζόνταν από τη Γαλλία και την Αγγλία που τον θεωρούσαν όργανο της Ρωσίας. Η έξαψη των πολιτικών παθών είχε αποτέλεσμα τη δολοφονία του στο Ναύπλιο (27 Σεπτεμβρίου 1831).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Σπουδαίος στρατιωτικός ηγέτης της Επανάστασης. Γεννήθηκε στο Μαυρομμάτι Καρδίτσας και ήταν γιος της καλόγριας Ζωής Διμισκή. Αρχικά υπηρέτησε στην αυλή του Αλή Πασά, στη συνέχεια έδρασε ως οπλαρχηγός στην περιοχή των Αγράφων και το 1826 διορίστηκε αρχιστράτηγος της Στερεάς Ελλάδας. Χάρη στη στρατηγική του ιδιοφυΐα πέτυχε σημαντικές νίκες κατά των Τούρκων (Δόμβραινα, Δίστομο, Αράχωβα) και κράτησε τον τουρκικό στρατό καθηλωμένο στην Αθήνα για μεγάλο διάστημα. Διαφώνησε όμως με τους Κόχραν και Τζορτζ ως προς την τακτική που θα ακολουθούσαν κατά του Κιουταχί. Τραυματίστηκε σε αψιμαχία με τους Τούρκους στο Νέο Φάληρο και πέθανε στις 23

Απριλίου 1827, ανήμερα της γιορτής του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Από τους επιφανέστερους στρατηγούς της Επανάστασης. Καταγόταν από την Αβορίτη Δωρίδος. Ονομάστηκε Μακρυγιάννης λόγω του υψηλού αναστήματός του. Πήρε μέρος

σε πολλές μάχες του Αγώνα. Η σημαντικότερη όμως νίκη του ήταν κατά του Ιμπραήμ στους Μύλους του Ναυπλίου (Ιούνιος 1825). Το 1826 πρόβαλε αντίσταση στον Κιουταχή κατά την πολιορκία της Ακρόπολης. Πρωταγωνίαστησε στην επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843 για την παραχώρηση Συντάγματος από τον Όθωνα. Εκτός από τη συμμετοχή του στον Αγώνα σπουδαία είναι η προσφορά του στην ιστορική επιστήμη με τη συγγραφή των "Απομνημονευμάτων" του.

ΘΩΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

Σημαντικότερη στρατιωτική και πολιτική φυσιογνωμία της Επανάστασης του 1821, γνωστός ως "Γέρος του Μοριά". Γεννήθηκε στο Ραμαβούνι της Μεσσηνίας και γρήγορα εισχώρησε στα σώματα των Κλεφτών της Πελοποννήσου. Υπηρέτησε από το 1810 στον αγγλικό στρατό και υπήρξε μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Ως απεσταλμένος της στη Μάνη σήκωσε τη σημαία της Επανάστασης στην Καλαμάτα στις 23 Μαρτίου 1821. Πρωταγωνίαστησε σε πολλές στρατιωτικές επιχειρήσεις του Αγώνα, όπως στη νίκη στο Βαλτέτσι (Μάιος 1821), στην άλωση της Τριπολιτσάς (Σεπτέμβριος

1821), στην καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη στα Δερβενάκια (Ιούλιος 1822) όπου πρυτάνευσαν η ευφυΐα και η τόλμη του στρατηγικού του νου. Οι επιτυχίες αυτές τον ανέδειξαν σε αρχιστράτηγο της Πελοποννήσου. Στη διάρκεια του Εμφύλιου πολέμου πολλές φορές προσπάθησε να αμβλύνει τις αντιθέσεις ανάμεσα στους αντιπάλους, αλλά παρ' όλα αυτά δεν απέφυγε τη δίωξη και τη φυλάκιση. Αποφυλακίστηκε για να αντιμετωπίσει τον Ιμπραήμ το 1825. Υπήρξε ένθερμος οπαδός της πολιτικής του Καποδίστρια και πρωτοστάτησε στα γεγονότα για την εκλογή του Όθωνα. Οι διαφωνίες του όμως με την αντιβασιλεία τον οδήγησαν πάλι στις φυλακές του Παλαμηδίου και προκάλεσαν την καταδίκη του σε θάνατο. Έλαβε χάρη μετά την ενηλικίωση του Όθωνα. Τα απομνημονεύματά του γράφτηκαν από το Γεώργιο Τερτσέτη.

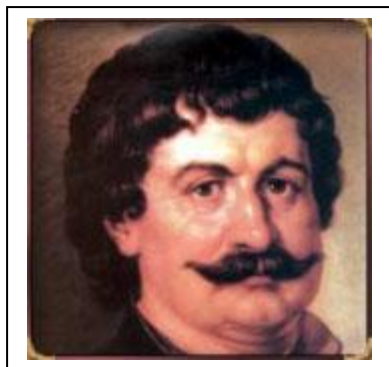

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

Ηγέτης της Ελληνικής Επανάστασης και από τις ευγενέστερες μορφές του Αγώνα, γιος του Κίτσου Μπότσαρη από τη μεγάλη οικογένεια των Σουλιωτών αγωνιστών. Συμμετείχε σε πολλές μάχες και νίκησε τους Τούρκους (Κομπότι, Πλάκα, πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου) και για τη γενναιότητά του διορίστηκε αρχιστράτηγος της δυτικής Στερεάς Ελλάδας, αξίωμα όμως που δεν αποδέχτηκε. Το 1823 επιτέθηκε αιφνιδιαστικά κατά του στρατοπέδου των Τούρκων στο Κεφαλόβρυσο κοντά στο Καρπενήσι, όπου και τραυματίστηκε θανάσιμα (9 Αυγούστου). Θάφτηκε στο Μεσολόγγι.

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

Πρόδρομος της Ελληνικής Επανάστασης, καταγόμενος από το Βελεστίνο της Μαγνησίας. Έμαθε τα πρώτα γράμματα στη Ζαγορά και στη συνέχεια έφυγε στην Κωνσταντινούπολη. Από εκεί μετέβη στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και τη Βιέννη, όπου και επιδόθηκε στη μετάφραση έργων από τα γαλλικά και τα γερμανικά, όπως ήταν το "Φυσικής Απάνθισμα" και ο "Ηθικός Τρίπους", με σκοπό να μεταφέρει το πνεύμα της Γαλλικής Επανάστασης και του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού στους Έλληνες. Επηηρεασμένος από το Γαλλικό Διαφωτισμό συνέθεσε τα επαναστατικά του έργα "Θούριος",

"Σύνταγμα", και προχώρησε στην έκδοση της περίφημης "Χάρτας" του, πάνω στην οποία αποτυπωνόταν η ελληνική ιστορία. Οραματιζόταν την ίδρυση μιας Διαβαλκανικής Συνομοσπονδίας με κυρίαρχο το ελληνικό στοιχείο. Τα επαναστατικά του σχέδια προδόθηκαν στους Αυστριακούς, οι οποίοι, αφού τον συνέλαβαν, τον παρέδωσαν στους Τούρκους μαζί με τους συντρόφους του. Οι Τούρκοι τον στραγγάλισαν κοντά στο Βελιγράδι το 1798.

ΟΠΛΑ

Καρυοφύλλι: Το όνομά του προέρχεται από το εργοστάσιο παραγωγής όπλων Carlo e figlio της Βενετίας, όπου κατασκευαζόταν, και όχι από τον εγχάρακτο διάκοσμο με φύλλο καρυάς. Πρόκειται για μακρύκανο όπλο, εμπροσθογεμές, που χρησιμοποιήθηκε στις χώρες της Ανατολής από τις αρχές του 18ου αιώνα. Είχε στολισμένο κοντάκι, ενώ αποτέλεσε το τιμημένο όπλο των Κλεφτών και των αγωνιστών της Επανάστασης -γι' αυτό και τραγουδήθηκε από τη λαϊκή μούσα.

Γιαταγάνι (τουρκ. Yatagan): Πλατιά και καμπυλωτή προς το μέρος της αιχμής μάχαιρα ή σπάθη που χρησιμοποιήθηκε από τους Αραβες και τους Τούρκους. Η χρήση του γενικεύτηκε κατά τη διάρκεια της Επανάστασης και αποτέλεσε απαραίτητο εξάρτημα του οπλισμού των Ελλήνων αγωνιστών.

Πιστόλα ή Μπιστόλα: Κοντόκανο όπλο που χρησιμοποιήθηκε κατά την Επανάσταση από τους αγωνιστές μαζί με το καρυοφύλλι και το γιαταγάνι. Ήταν μονόκανη. Υπήρχαν όμως και δίκανες, που τις έλεγαν διμούτσουνες

ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

«Τέλος πάντων, ορκίζομαι εις Σε, ω Ιερά πλην τρισαθλία Πατρίς! Ορκίζομαι εις τας πολυχρονίους βασάνους Σου, ορκίζομαι εις τα πικρά δάκρυα, τα οποία τόσους αιώνας έχυσαν και χύνουν τα ταλαιίωρα τέκνα Σου, εις τα ίδια μου τα δάκρυα, χυνόμενα κατά ταύτην την στιγμήν και εις την μέλλουσαν ελευθερίαν των ομογενών μου, ότι αφιερώνομαι όλως εις Σε. Εις το εξής Συ θέλεις είσαι η αιτία και ο σκοπός των διαλογισμών μου. Το όνομά Σου ο οδηγός των πράξεών μου και η ευτυχία Σου η ανταμοιβή των κόπων μου. Η Θεία δικαιοσύνη ας εξαντλήσει επάνω εις την κεφαλήν μου όλους τους κεραυνούς της, το όνομά μου να είναι εις αποστροφήν, και το υποκείμενόν μου το αντικείμενο της κατάρας και του αναθέματος των ομογενών μου, αν ίσως λησμονήσω εις μίαν στιγμήν τας δυστυχίας των και δεν εκπληρώσω το χρέος μου. Τέλος, ο θάνατός μου ας είναι η άφευκτος τιμωρία του αμαρτήματός μου, δια μη μολύνω την αγνότητα της εταιρείας με την συμμετοχήν μου.»

**Ελληνικές σημαίες
της περιόδου 1453 – 1821**

Την σημαία αυτή ύψωσε ο Κορκόνδειλος Κλαδάς το 1464 μ.Χ. Ήταν η πρώτη σημαία μετά την άλωση. Παρόμοια σημαία ύψωσε και ο Χρήστος Μιλιώνης.

Η πρώτη επίσημη σημαία της ελεύθερης ελληνικής πολιτείας είναι η σημαία της Επτανήσου πολιτείας (1800 μ.Χ.). Ίσχυσε μέχρι το 1807 μ.Χ. οπότε τα Επτάνησα παραχωρήθηκαν στην Γαλλία.

Από το 1815 μ.Χ. έως το 1864 μ.Χ. τα Επτάνησα τέθηκαν υπό Αγγλική προστασία. Η σημαία με το βενετσιάνικο λέοντα ίσχυσε ξανά από το 1817 μ.Χ. με την προσθήκη της Βρετανικής σημαίας.

Οι ιππείς της Ηπείρου είχαν την άδεια να χρησιμοποιούν δική τους σημαία μέχρι την Πίνδο. Ήταν λευκή με γαλάζιο

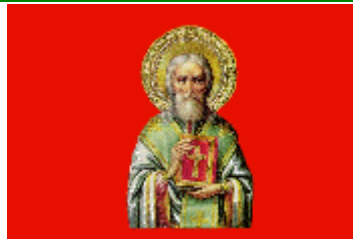
σταυρό και τον Άγιο Γεώργιο.

Σημαία των Χειμαρριωτών με τους αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Σημαία του Αθανάσιου Διάκου με τον Άγιο Γεώργιο. Όμοια σημαία χωρίς την επιγραφή ύψωσαν και οι Εμμανουήλ Παππάς, ο Λιακόπουλος και άλλοι αγωνιστές.

Οι Κρήτες πριν το 1453 και σ' όλη την διάρκεια της τουρκοκρατίας χρησιμοποιούσαν κόκκινη σημαία με την εικόνα του προστάτη της νήσου Αποστόλου Τίτου.

Σημαία του Α. και Δ. Υψηλάντου λίγο πριν την επανάσταση του 1821. Με την σημαία αυτή αγωνίστηκαν οι Ιερολοχίτες. Από την α' όψη είχε τον Φοίνικα.

Η β' όψη της ίδιας σημαίας με τον Κωνσταντίνο και την Ελένη.

Η λεγόμενη Γραικοθωμανική παντίερα κατά την τουρκοκρατία.

Παραλλαγή της ίδιας σημαίας για πλοία νηολογίου Σμύρνης.

Ψαρά - Επανάσταση 1821. Ο Σταυρός συμβόλιζε την ιερότητα του Αγώνα, το Φίδι την δικαιοσύνη και η Κουκουβάγια την φρόνηση.

Σημαία της Ύδρας κατά την επανάσταση του 1821.

Σημαία των Σπετσών κατά την επανάσταση του 1821.

Σημαία της Σάμου κατά την επανάσταση του 1821. Υψώθηκε στο Βαθύ στις 17-4-1821.